

Covid-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Alan Hemşirelik Öğrencilerinde Motivasyonel Görüşme Temelli Danışmanlığın Eğitim Stresi Üzerine Etkisi: Randomize Kontrollü Bir Çalışma

The Effect of Motivational Interview-Based Counseling on Educational Stress in Distance Education Nursing Students During the Covid-19 Pandemic Process: A Randomized Controlled Study

Aydan Akkurt Yalçıntürk , Gizem Kubat Bakır

Öz

Amaç: Araştırma Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim alan hemşirelik öğrencilerinde motivasyonel görüşme temelli danışmanlığın eğitim stresi üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini Aralık 2020-Haziran 2021 tarihleri arasında bir üniversitede hemşirelik eğitimi alan, cerrahi hastalıkları hemşireliği dersini alan 60 öğrenci oluşturdu. Randomizasyon yöntemiyle ayrılan girişim grubundaki öğrencilere altı oturum motivasyonel görüşme uygulandı. Kontrol grubundaki öğrencilere ise uygulama yapılmadı. Araştırma verileri "Tanımlayıcı Bilgi Formu" ve "Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği" ile toplandı.

Bulgular: Öğrencilerin "Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği"nden aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde; girişim grubunda ön test toplam ortalama puan değeri $70,40 \pm 11,78$ iken, son test ortalama değerinin $27,10 \pm 4,26$ 'ya düştüğü belirlendi ($p < 0,05$). Bununla birlikte son testte girişim grubunun ortalama puanının ($27,10 \pm 4,26$) kontrol grubundan anlamlı bir şekilde düşük olduğu ($66,60 \pm 10,11$) gözlemlendi ($p < 0,05$).

Sonuç: Motivasyonel görüşme temelli danışmanlık uygulaması Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim alan hemşirelik öğrencilerinde ortaya çıkan eğitim stresini azaltmada etkilidir.

Anahtar kelimeler: Cerrahi hastalıkları hemşireliği, COVID-19, eğitim stresi, hemşirelik öğrencisi, motivasyonel görüşme, uzaktan eğitim

ABSTRACT

Objective: The research was conducted to examine the effect of motivational interview-based counseling on educational stress in nursing students who received distance education during the Covid-19 pandemic process.

Methods: The sample of the study consisted of 60 students who received nursing education at a university and took the course of surgical diseases nursing between December 2020 and June 2021. Six sessions of motivational interviews were applied to the students in the intervention group who were separated by randomization method. The students in the control group were not applied. Research data were collected with "Descriptive Information Form" and "Nursing Education Stress Scale".

Results: When the average scores of the students from the "Nursing Education Stress Scale" are examined; In the intervention group, the pretest total mean score was 70.40 ± 11.78 , while the posttest mean value decreased to 27.10 ± 4.26 ($p < 0.05$). However, in the posttest, it was observed that the mean score of the intervention group (27.10 ± 4.26) was statistically significantly lower than the control group (66.60 ± 10.11) ($p < 0,05$).

Conclusion: Motivational interview-based counseling is effective in reducing the educational stress of nursing students who receive distance education during the Covid-19 pandemic process.

Keywords: Surgical diseases nursing, COVID-19, educational stress, nursing student, motivational interview, distance education

Received/Geliş: 19.05.2022

Accepted/Kabul: 16.08.2022

Published Online: 27.08.2022

Cite as: Akkurt Yalçıntürk A, Kubat Bakır G. Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim alan hemşirelik öğrencilerinde motivasyonel görüşme temelli danışmanlığın eğitim stresi üzerine etkisi: Randomize kontrollü bir çalışma. Jaren. 2022;8(2):71-77.

Aydan Akkurt Yalçıntürk

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul,
Türkiye

✉ aydanyalcinturk@gmail.com

ORCID: 0000-0002-5386-0624

G. Kubat Bakır 0000-0003-4294-0669

Maltepe Üniversitesi Hemşirelik
Yüksekokulu, İstanbul, Türkiye

GİRİŞ

Hemşirelik eğitimi, hemşirelik mesleğine yönelik tutum, becerileri ve bilgi kazandırmayı amaçlayan ve uygulamalı olarak yürütülen bir eğitim programıdır⁽¹⁾. Hemşirelik öğrencileri bu eğitim programı süresinde hasta bireyin bakım sorumluluğunu alma ve uygulama sırasında hata yapma korkusu, beceri ve bilgi eksikliği, kendine güven duygusundaki yetersizlik, öğretim üyesi tarafından destek görmeme gibi farklı stres faktörleriyle karşılaşmaktadır^(2,3). Mankan ve arkadaşlarının (2016) yaptıkları çalışmada hemşirelik öğrencilerinin eğitim sürecinde birçok faktörden kaynaklı stres yaşadıklarını belirtmektedir⁽⁴⁾.

Aralık 2019 yılında Çin’de başladıktan sonra tüm dünyada görülmeye başlanan Covid-19 pandemisi yeni bir stres kaynağı olmuştur. Virüs hızla yayılan bulaşma özelliği nedeniyle kısa zamanda tüm dünyaya yayılmıştır⁽⁵⁾. COVID-19 pandemisi sürecinde pek çok ülkede üniversiteler uzaktan eğitim sistemini kullanmaya başlamıştır⁽⁶⁾. Uzaktan eğitim sistemi, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının çevrimiçi teknolojiler yoluyla birbirleriyle etkileşim içinde bulunduğu bir eğitim şeklidir⁽⁷⁾. Uzaktan eğitim sistemi ile birlikte uygulaması olan derslerin uzaktan eğitim modeliyle işlenmesinde sorunlar yaşanmaktadır. Özellikle laboratuvar ve klinik uygulamalı dersleri olan bölümlerde uygulamalı derslerin uzaktan eğitim modeliyle sürdürülmesinden kaynaklı öğrenciler zorluk yaşamaktadır⁽⁸⁾. Teori ve pratiğin bir arada sunulmaması, öğretim üyesi ve öğrenci arasında karşılıklı iletişimin azlığı, öğrencilerde mesleki uygulamaları yeterince öğrenememe ve teorik derslerde öğrendiklerini uygulamalara yanlış aktarma korkusu eğitim stresi yaratmaktadır. Ortaya çıkan bu eğitim stresi öğrencilerin motivasyonunu düşürmekte olup, öğrencilerin sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir⁽³⁾.

Sağlıklı/hasta bireylerin bakımından sorumlu olan hemşirelik öğrencilerinde çeşitli nedenlerle oluşan eğitim stresinin ortadan kaldırılması veya azaltılması öğretim elemanlarının sorumluluğundadır. Bunun için farklı yaklaşımların kullanılması önemli olmaktadır. Motivasyonel görüşme bu yaklaşımlardan biridir⁽³⁾. Bireyin şimdiki stres/ilgi ve problemlerine odaklanması ve danışan merkezli bir yaklaşım olması sebebiyle kullanılan motivasyonel görüşme eğitimin niteliğini arttırmak için kullanılabilir⁽⁹⁾.

Bu araştırmanın amacı; Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim alan hemşirelik öğrencilerinde

motivasyonel görüşme temelli danışmanlığın eğitim stresi üzerine etkisini incelemektir.

Araştırmanın hipotezi;

H1: Motivasyonel görüşme temelli danışmanlığın uygulandığı öğrencilerde eğitim stres düzeyi motivasyonel görüşme uygulanmayan öğrencilere göre daha düşüktür.

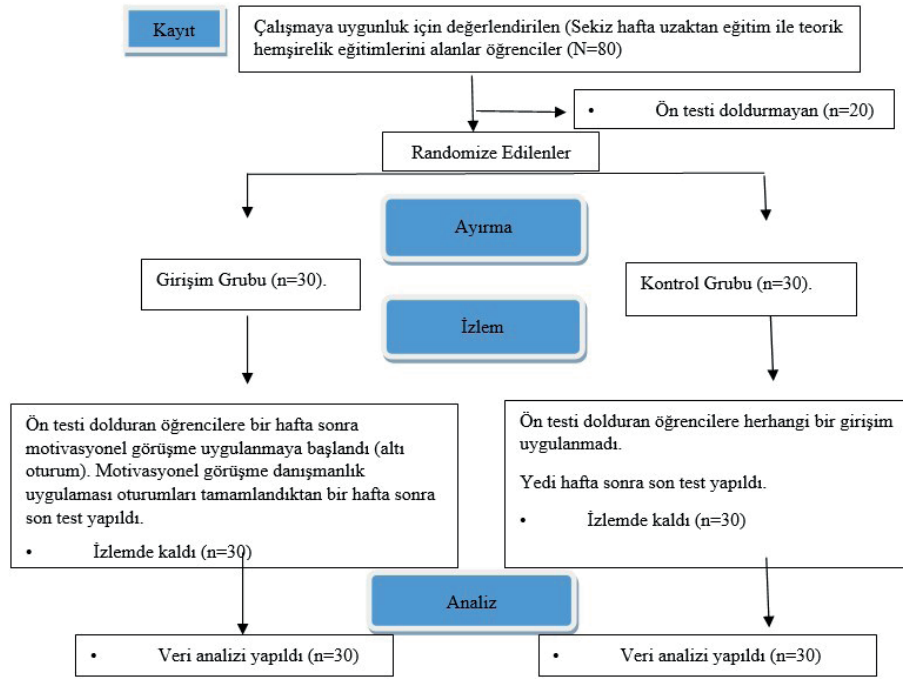
GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma Aralık 2020-Haziran 2021 tarihleri arasında bir vakıf üniversitesinde yapıldı. Çalışmanın evrenini 2020-2021 akademik yılı bahar döneminde hemşirelik bölümü 2. sınıfta kayıtlı olan ve cerrahi hastalıkları hemşireliği dersini alan 80 öğrenci oluşturdu. Çalışmada örneklem sayısı G*Power yazılımı ile belirlendi. Bu çalışmada 0,55 etki büyüklüğü ve %95 güç düzeyine ulaşmak için girişim grubunda 28 katılımcı, kontrol grubunda 28 katılımcı olmak üzere örneklem sayısının en az 56 olması gerektiği belirlendi. Araştırmanın evreninde yer alan, ön testi dolduran 60 hemşirelik öğrencisi, öğrenci listesindeki sıralamasına göre 1 numaradan 60 numaraya kadar numaralandırıldı. Çalışmada yer alan öğrenciler www.random.org sitesinde generatör yardımıyla girişim veya kontrol gruplarına atandı (Şekil 1).

Veriler tanımlayıcı bilgi formu ve “Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği” ile toplandı. Literatür taranarak oluşturulan “Tanımlayıcı Bilgi Formu”nda öğrencilerin yaş, medeni durum, cinsiyet, çalışma durumu, mezun olduğu lise, yaşadığı yer, not ortalaması, uzaktan eğitim sistemine bağlandığı cihazdan oluşan toplam sekiz soru bulunmaktadır. Rhead (1995) tarafından geliştirilen Türkiye’de geçerlilik ve güvenilirliği Karaca ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan “Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği” toplam 32 maddeden oluşmaktadır^(10,11). Ölçekte uygulama ve akademik stres olarak iki adet alt boyut bulunmaktadır. Ölçekten alınan toplam puan 0–96 arasındadır. Ölçek puanının yükselmesi stresin arttığını göstermektedir. Araştırmadaki Cronbach alfa katsayısı 0,91 olarak belirlendi.

Araştırmanın yapılabilmesi için eğitim kurumundan ve Etik Kurul’dan (Karar No:2020/15-03) onay alındı. Çalışmada kullanılan ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğini yapmış olan araştırmacıardan izin alındı. Hemşirelik öğrencilerden yazılı onam alındı.

Öğrenciler uygulama öncesi sekiz hafta cerrahi hastalıkları hemşireliği dersini aldı. Pandemi nedeniyle

Şekil 1. Consort 2010 Akış Şeması

öğrenciler bu dersi çevrim içi ortamda aldı. Klinik uygulamalarını çevrimiçi ortamda vaka analizleri yaparak gerçekleştirdi. Teorik eğitimden sonra örneklem grubundaki tüm öğrencilerden ön testte “Tanımlayıcı Bilgi Formu” ve “Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği” ni doldurmaları istendi. Girişim grubundaki öğrencilerle ön testi doldurduktan bir hafta sonra motivasyonel görüşme danışmanlık uygulamasına başlandı. “Motivasyonel Görüşme Uygulayıcı Eğitimi” almış olan araştırmacılar tarafından girişim grubundaki 30 öğrenciye altı oturum motivasyonel görüşme temelli danışmanlık uygulaması yapıldı. Çevrimiçi ortamda gerçekleştirilen her oturum 30 dakika sürdü. Oturumlara öğrenciler tek tek alındı (Şekil 2). Kontrol grubundaki 30 öğrenciye ise herhangi bir uygulama yapılmadı. Motivasyonel görüşme oturumlarının tamamlanmasından bir hafta sonra son testte tüm öğrencilerden tekrar “Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği” ni doldurmaları istendi.

Araştırmada verilerin analizi lisanslı SPSS 25,00 yazılımı ile yapıldı. Tanımlayıcı veriler sayı ve yüzde olarak belirtildi. Verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığı Shapiro-Wilk testleriyle değerlendirildi. Kategorik bağımlı iki grup arası karşılaştırmalarda paired t testi ve ki-kare testi, bağımsız kategorik değişkenler arası farklılıkların karşılaştırılmasında bağımsız grup t testi kullanıldı. Analizlerde $p < 0,05$ anlamlı olarak kabul edildi.

BULGULAR

Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri incelendiğinde; girişim grubundaki öğrencilerin %46,7’sinin 18-20 yaş arasında, %80’inin kadın, %86,7’sinin bekar, %33,3’ünün düz lise mezunu olduğu, %80’inin çalışmadığı, %80’inin bir ilde yaşadığı, %63,3’ünün not ortalamasının 3,00-4,00 arasında olduğu ve %83,3’ünün uzaktan eğitim sistemine bilgisayarı aracılığıyla bağlandığı belirlendi. Kontrol grubundaki öğrencilerin ise; %60’ünün 18-20 yaş arasında, %80’inin kadın, %93,3’ünün bekar, %30’unun düz lise mezunu olduğu, %86,7’sinin çalışmadığı, %86,7’sinin bir ilde yaşadığı, %60’ünün not ortalamasının 3,00-4,00 arasında olduğu ve %73,3’ünün uzaktan eğitim sistemine bilgisayarı aracılığıyla bağlandığı belirlendi. Tanımlayıcı özellikler bakımından gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmadı ($p > 0,05$) (Tablo 1).

Çalışmada öğrencilerin uygulamastresialt boyutundan aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde; girişim grubunda ön test puan ortalama değeri $35,60 \pm 6,47$ iken, son test puan ortalama değerinin $14,63 \pm 3,02$ ’ye düştüğü belirlendi. Girişim grubunun uygulama stresi ön ve son test puan değerleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu saptandı ($p < 0,05$). Buna rağmen kontrol grubunda uygulama stresi ön ve son test puan değerleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlendi ($p > 0,05$). Bununla birlikte son testte girişim

Motivasyonel Görüşme Temelli Danışmanlık Uygulaması Oturumları	
1.Oturum	Açılış, Formların Uygulanması Araştırmacılar kendini tanıttı. Motivasyonel görüşme hakkında bilgi verildi. Hemşirelik eğitiminde kullanılan uzaktan eğitim sistemi hakkında sorular sorularak bilgi alındı. Bu oturumda, araştırmacı öncelikle rolünü, burada bulunma sebebini ve ne kadar zamanı olduğunu bildirdi.
2.Oturum	Görüşmenin Yapılandırılması ve Gündem Oluşturma Öğrencinin uzaktan eğitim sistemine yönelik neler düşündüğü ve deneyimlediği; sorun yaşadığı, stres yaratan durum veya durumlar belirlendi. Öğrencilerin gündem belirlemesi istendi. Bu noktada önemli olan öğrencinin uyum zorluğu yaşadığı sorunları saptamak ve öğrencinin bu sorunların farkına varmasını sağlamaktır.
3.Oturum	Değişim İçin Motivasyonu Yükseltme Bir önce yapılan oturumun özetiyle başlandı. Öğrenci ile uzaktan eğitim sistemi üzerinden haftayı nasıl geçirdiği konuşuldu. Karar dengesi kurularak uzaktan eğitim sistemi avantajları ve dezavantajları hakkında konuşuldu. Bu eğitim sisteminin avantajlarına vurgu yapıldı. Dezavantajları hakkında öğrencinin çözüm üretmesi sağlandı. Öğrenci ile hemşirelik eğitimi sırasında yaşadığı stres ve kullandığı baş etme yöntemleri hakkında konuşuldu. Bu sırada yansıtımlı dinleme yöntemi uygulandı.
4.Oturum	Destekleme ve Değişimi Konuşmak Bir önceki oturumun özetiyle başlandı. Uzaktan eğitim sistemi üzerinden haftayı nasıl geçirdiği konuşuldu. Empatik yaklaşımla şimdiki durumunun olumlu-olumsuz yanları tartışıldı. Olumlu yanları konusunda öğrenci cesaretlendirildi. Stresle başa çıkması için etkili baş etme yöntemleri öğretildi. "Geleceğe bakmak" yöntemi kullanılarak uzaktan eğitim sisteminin öğrenciye ne kattığı konusunda konuşuldu.
5.Oturum	Değerlendirme Bir önceki oturumun özetiyle başlandı. Uzaktan eğitim sistemi üzerinden haftayı nasıl geçirdiği ve uzaktan eğitim hakkındaki olumlu deneyimleri hakkında konuşuldu. Öğrenciden gelecekte beklentileri ve hedefleri hakkında bilgi alındı.
6.Oturum	Özetleme ve Formların uygulanması Öğrencinin süreç boyunca neler hissettiği öğrenildi ve özetleme ile kapanış yapıldı.

Şekil 2. Motivasyonel Görüşme Temelli Danışmanlık Uygulaması Oturumları

Tablo 1. Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri (N=60)

Özellikler	Girişim grubu (n=30)		Kontrol Grubu (n=30)		p değeri	
	n	%	n	%		
Yaş	18-20	14	46,7	18	60,0	0,30
	21-23	13	43,3	10	33,3	
	24-26	3	10,0	2	6,7	
Cinsiyet	Kadın	24	80,0	24	80,0	1
	Erkek	6	20,0	6	20,0	
Medeni Durum	Evli	4	13,3	2	6,7	0,67
	Bekar	26	86,7	28	93,3	
Lise Mezuniyet	Sağlık Lisesi	8	26,7	11	36,7	0,85
	Düz Lise	10	33,3	9	30,0	
	Anadolu Lisesi	9	30,0	9	30,0	
	Teknik Lise	3	10,0	1	3,3	
Çalışma Durumu	Çalışıyor	6	24,0	4	13,3	0,48
	Çalışmıyor	24	80	26	86,7	
Yaşadığı yer	İl	24	80,0	26	86,7	0,48
	İlçe	6	20,0	4	13,3	
Not ortalaması	1,00-1,99	2	6,7	3	10,0	0,76
	2,00-2,99	9	30,0	9	30,0	
	3,00-4,00	19	63,3	18	60,0	
Uzaktan eğitime bağlanılan cihaz	Bilgisayar	25	83,3	22	73,3	0,34
	Telefon	5	16,7	8	26,7	

Ki-kare testi ***p<0,05

grubunun ortalama puanının (14,63±3,02) kontrol grubundan anlamlı şekilde daha düşük olduğu (33,03±5,54) gözlemlendi (p<0,05) (Tablo 2).

Çalışmada öğrencilerin akademik stres alt boyutundan aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde; girişim grubunda ön test puan ortalama değeri 34,80±6,59 iken, son test puan ortalama değerinin 12,46±2,06'ya düştüğü belirlendi. Girişim grubunun uygulama stresi alt boyut ön ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu saptandı (p<0,05). Buna rağmen kontrol grubunda uygulama stresi ön ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlendi (p>0,05). Bununla birlikte son testte girişim grubunun ortalama puanının (12,46±2,06) kontrol grubundan anlamlı şekilde daha düşük olduğu (33,56±5,88) gözlemlendi (p<0,05) (Tablo 2).

Çalışmada öğrencilerin "Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği"nden aldıkları toplam ortalama puanlar incelendiğinde; girişim grubunda ön test toplam ortalama puan değeri 70,40±11,78 iken, son test ortalama değerinin 27,10±4,26'ya düştüğü belirlendi. Girişim grubunun ön ve son test toplam puanları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu saptandı (p<0,05). Kontrol grubunda ön ve son test toplam puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlendi (p>0,05). Bununla birlikte son testte girişim grubunun ortalama puanının (27,10±4,26) kontrol grubundan anlamlı şekilde daha düşük olduğu (66,60±10,11) gözlemlendi (p<0,05) (Tablo 2).

TARTIŞMA

Motivasyonel görüşme temelli danışmanlık uygulamasının eğitim stresi üzerine etkisinin incelendiği bu çalışmada girişim ve kontrol grubu öğrencileri arasında tanımlayıcı özellikler açısından

istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın saptanmamış olması grupların tanımlayıcı özellikleri bakımından benzer olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmada yapılan motivasyonel görüşme temelli danışmanlık uygulaması sonucunda öğrencilerin "Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği" puanlarının anlamlı düzeyde azaldığı belirlenmiştir. Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği son test puanları incelendiğinde ölçek puan ortalamalarının girişim grubunda daha düşük olması motivasyonel görüşme uygulamasının eğitim stresi üzerinde olumlu yönde etkili olduğunu göstermiştir. Hemşirelik öğrencilerinde eğitim stresi ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, Ağaçdiken ve arkadaşlarının (2016) yaptıkları çalışmada öğrencilerin Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği'den aldıkları puan ortalamalarının bu çalışma sonucuyla benzer olduğu görülmüştür⁽¹²⁾. Yapılan bir diğer araştırmada hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitimleri esnasında çok fazla stres yaşadığı, stresin ise uygulama ve akademik stres alt boyutlarında eşit düzeyde olduğu saptanmıştır⁽¹³⁾. Khater ve arkadaşları tarafından (2014) yapılan çalışmada öğrencilerin yaklaşık olarak yarısının yüksek düzeyde stres yaşadığı ve bu stresin klinik alanda yapılan uygulama nedeniyle ortaya çıktığı belirtilmiştir⁽¹⁴⁾. Acharya Pandey ve Chalise (2015) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin %74'ünün ortalamanın üzerinde akademik strese sahip oldukları saptanmıştır⁽¹⁵⁾. Fried ve arkadaşlarının (2016) lisans öğrencileri üzerinde yürüttükleri çalışmada motivasyonel görüşme uygulanan öğrencilerde stresin azaldığı belirlenmiştir⁽¹⁶⁾. Park ve arkadaşlarının öğrencilerle yaptığı çalışmada dört oturumda motivasyonel görüşme yapılmış ve öğrencilerin motivasyonel görüşme öncesi yüksek olan stres düzeylerinin azaldığı saptanmıştır⁽¹⁷⁾. Bu bulgular motivasyonel görüşme sırasında öğrencilerin sorularının yanıtlanması, gerekli konularda bilgilendirme yapılması, stres

Tablo 2. Öğrencilerin "Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği" alt boyut puan ortalamaları

		Girişim grubu (n=30)			Kontrol grubu (n=30)			Test Değeri	
		Ort±Ss	t	^a p	Ort±Ss	t	p	T	^b p
Uygulama Stresi	Öntest	35,60±6,47	16,69	0,01	35,4±6,64	1,52	0,13	0,12	0,90
	Sontest	14,63±3,02			33,03±5,54			-15,96	0,00
Akademik Stres	Öntest	34,80±6,59	17,57	0,02	34,76±6,69	0,85	0,40	0,01	0,98
	Sontest	12,46±2,06			33,56±5,88			-16,13	0,01
Toplam Stres	Öntest	70,40±11,78	19,00	0,00	70,16±11,88	1,34	0,18	0,07	0,93
	Sontest	27,10±4,26			66,60±10,11			-19,71	0,00

^aPaired-t testi

^bBağımsız t testi

***p<0,05

kaynakları konusunda farkındalık yaratılması, stresle baş etme konusunda danışmanlık verilmesi ve uzaktan eğitim sırasında yaşadığı sorunlara çözüm bulabilmesi için rehberlik edilmesinin öğrencilerin hemşirelik eğitimi sırasında yaşayabileceği stresi azaltacağını düşündürmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda, hemşirelik öğrencilerinin pandemi sürecindeki eğitimleri boyunca hem uygulama hem de akademik alanında stres yaşadığı gözlemlendi. Bu stresi azaltmada motivasyonel görüşme temelli danışmanlık uygulamasının etkili olduğu belirlendi. Bu sonuç doğrultusunda öğrencilerin yaşadığı stresi azaltmaya yönelik stres nedenlerinin araştırılması ve stresle baş etmede motivasyonel görüşme temelli danışmanlık uygulamasının kullanılması önerilmektedir.

Yazar katkısı

Araştırma fikri ve tasarımı: GKB ve AAY; veri toplama: GKB ve AAY; sonuçların analizi ve yorumlanması: AAY; araştırma metnini hazırlama: GKB. Tüm yazarlar araştırma sonuçlarını gözden geçirdi ve araştırmanın son halini onayladı.

Etik kurul onayı

Bu araştırma için Maltepe Üniversitesi Etik Kurulundan onay alınmıştır (Karar no: 2020/15-03/27.11.2020).

Finansal destek

Yazarlar araştırma için finansal bir destek almadıklarını beyan etmiştir.

Çıkar çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Author contribution

Study conception and design: GKB and AAY; data collection: GKB and AAY; analysis and interpretation of results: AAY; draft manuscript preparation GKB. All authors reviewed the results and approved the final version of the manuscript.

Ethical approval

The study was approved by the Maltepe University Ethics Committee (Protocol no. 2020/15-03/27.11.2020).

Funding

The authors declare that the study received no funding.

Conflict of interest

The authors declare that there is no conflict of interest.

KAYNAKÇA

1. Turan N, Durgun H, Kaya H, Ertaş G, Kuvan D. Hemşirelik öğrencilerinin stres durumları ile bilişsel esneklik düzeyleri arasındaki ilişki. Jaren 2019; 5(1): 59-66.
2. Aslan H, Aktürk U. Nursing education stress levels of nursing students and the associated factors. Annals of Medical Research 2018; 25(4): 660-6. [\[Crossref\]](#)
3. Göger S, Çevirme A. Hemşirelik öğrencilerinde öz yeterlik düzeyinin eğitim stresi üzerine etkisi. HEAD 2019; 16(4): 306-312
4. Mankan T, Polat H, Cengiz Z, Sevindik F. Hemşirelik öğrencilerinin ilk klinik stres düzeyleri ve etkileyen faktörler. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2016; 5(1): 10-5.
5. World Health Organization. 2020. Q&As on COVID-19 and related health topics, URL: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub>. May 12, 2020.
6. Yükseköğretim Kurulu. 2020. Basın açıklaması. URL: <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/21.10.2020>.
7. Yıldız E, Seferoğlu SS. Uzaktan eğitim öğrencilerinin çevrim içi teknolojilere yönelik öz yeterlik algılarının incelenmesi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2020; 18 (1) , 33-46. [\[Crossref\]](#)
8. Emin KM. Covid-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: Temel tasarım dersi örneği. Medeniyet Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi 2020; 6(1): 44-56. [\[Crossref\]](#)
9. Dicle AN. Televizyon bağımlısı ilkökul öğrencilerinin bağımlılık düzeylerine motivasyonel görüşme psiko eğitim programının etkisi. Milli Eğitim 2019; 48(1): 665-684
10. Rhead M. Stress among student nurses: is it practical or academic? J Clin Nurs 1995; 4(6): 369-376. [\[Crossref\]](#)
11. Karaca A, Yildirim N, Ankaralı H, Açıkgöz F, Akkuş D. Hemşirelik eğitimi stres ölççeği'nin Türkçeye uyarlanması, Hemar-G 2014; 16(2): 29-40.
12. Ağaçdiken S, Mumcu Boğa N, Özdelikara A. Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitimine yönelik yaşadıkları stres düzeyinin belirlenmesi. Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi 2016; 1(1): 25-41.
13. Fırat Kılıç H. Hemşirelik öğrencilerinin eğitim stresi ve mesleki benlik saygısı arasındaki ilişki. HUEMFAD-JOHUFON 2018; 5(1): 49-59. [\[Crossref\]](#)

14. Khater WA, Akhu Zaheya LM, Shaban IA. Sources of stress and coping behaviours in clinical practice among baccalaureate nursing students. *International Journal of Humanities and Social Science* 2014; 4(6): 194-202.
15. Acharya PR, Chalise HN. Self-Esteem and academic stress among nursing students. *KUMJ* 2015; 13(50): 298-302. [[Crossref](#)]
16. Fried RR, Irwin JD. Calmly coping: A motivational interviewing via co- active life coaching (MI-VIA-CALC) pilot intervention for university students with perceived levels of high stress. *International Journal of Evidence Based Coaching and Mentoring* 2016; 14 (1): 16-33.
17. Park S, Choi J, Lee S, Oh C, Kim C, La S, et al. Designing a chatbot for a brief motivational interview on stress management: Qualitative case study. *J Med Internet Res* 2019; 21(4): e12231. [[Crossref](#)]